

Az ing

Anatole France Az ing című filozófiai meséjét Bajomi Lázár Endre, a francia irodalom avatott ismerője újrafordította és televízióra alkalmazta. Az eredeti elbeszélés vonalvezetését híven követő, ügyesen tömörítő televíziójátékból Dömölky János gyerek-matinéhoz illő, múlt századi szakáll és bajusz-revüt rendezett, grimasz-parádával, hasraesésekkel bohókásítva.

Az Anatole France-i gondolat valóban nem nélkülözi a humort. Csakhogy ez a humor merőben másféle, mint amit a képernyőn megélevedni láttunk. Az ing keserű, bölcs, intellektuális humora egy filozófiai képtelenséget világít meg, az iróniával átszőtt, naivságot tettező meseforma tulajdonképpen csak szórakoztató köntöse a filozófiai, társadalmi és pszichológiai tanulmánynak a tükéletes emberi boldogság lehetetlenségéről.

A kedélybeteg királyt meggyógyítandó, egy boldog ember ingének keresésére indulnak, de megtalálni nem tudják, mert még a leggazdagabb, legsikeresebb életeteket is megmérgezi a rangkórság, az irigység, a kétely vagy kielégületlenség valamilyen nyavalyája. A jámbor és igénytelen boldog embernek pedig — aki egy nagy platánfa odvában lakik — nincs inge.

A televíziójáték egyes jelenetei vizuális tartalmukban nem különösebben humorosak, talán

ezért próbálta meg a rendezés bohózati elemekkel felvidítani a képeket. Ez a bohózati ing azután olyan idegenül illett a gondolati anyagra, mint tehénre egy másik fehérnemű.

Egy óra műsoridő alatt felsorakoztatni láttuk vígjátéki színjátszásunk szinte valamennyi betegségét. Elsősorban arra a közkeletű félreértésre gondolok, amely szerint vígjátékban merőben másféleképpen kell játszani, mint az egyéb drámai műfajokban. Belső komolyság, gondolat és átélés nélkül, minden szót és mozdulatot külön-külön „elhu-

morizálva”. Az ilyen komédiái alakításokat könnyen összetéveszthetjük valamiféle arcizom gyógytorna gyakorlattal. S ez a televízió képernyőjén, közelképben felnagyítva még zavaróbb, mint a színházban, ahol a színpad és nézőtér közötti távolság némileg megszelídíti a legdurvább hatásokat is. Még a legkitűnőbb színészek is gyakran áldozatául esnek az egyre általánosabbá váló „vígjátéki stílus” divatjammúlt félreértésének.

Természetesen, akinek nem inge, ne vegye magára.

LÉTAY VERA

Benkő Péter, Harkányi Endre és Bodrogi Gyula

